

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

Konference k problematice státní moci v současném světě

Jan Filip*

Ve dnech 8. až 10. května 2008 proběhla ve známém krkonošském středisku Szklarska Poręba (Polsko) velká mezinárodní konference na nesmírně aktuální a závažné téma „Moc v současném státu. Pokus o nové vymezení v době integrace a globalizace“ (Władza w państwie współczesnym. Próba nowego określenia w dobie integracji i globalizacji). Konferenci uspořádala právnická fakulta agilní soukromé Vysoké manažerské školy, která tak naplňuje své ambice obnovit univerzitní tradice v Legnici, kde vznikla před 500 sty lety druhá nejstarší univerzita v Polsku. Téma konference se ukázalo jako více než vhodně zvolené, neboť umožnilo prezentovat názory domácích i zahraničních referentů a diskutujících na jednu z nejaktuálnějších otázek současnosti, tj. státní moc a její vlastnosti, popř. jejich změny v rámci procesů globalizace ve světě a integračních procesů v Evropské unii po sjednání Lisabonské smlouvy. Konference byla zahájena vystoupením zakladatele vysoké školy v Legnici, Ing. W. Demeckého a děkana Právnické fakulty této školy prof. S. Pajęczkowského. Poté již následovala pracovní část, ve které nejdříve zazněl referát dr. Młynarské (Univerzita Lodž) k problematice vymezení pojmu státní moci, jejím vlastnostem a funkcím v současné politické filosofii a teorii státu. Následovalo vystoupení prof. M. Malisku (Federální

univerzita Paraná, Brazílie) k zásadní otázce suverenity v době globalizace a integrace, věnované této otázce jak z hlediska historie a současnosti Jižní Ameriky a zvláště Brazílii, tak z hlediska vnějšího pohledu na vývoj Evropské unie. Jednalo se o velmi zajímavou analýzu poměrů v Brazílii, kde se právě otázky globalizace (např. zájem o ochranu deštných pralesů) a státní moci (zvláště oblasti se slabým vlivem státu) ukazují jako názorný příklad pro demonstraci závěrů teorie v této oblasti. Zcela odlišný aspekt státní moci byl analyzován v referátu dr. A. Rakowské (spoluautor prof. K. Skotnicki, oba Univerzita Lodž) k problematice voleb a jejich legitimační funkce z hlediska jednotlivých principů volebního práva a složek volebního systému. Z jiných stránek se k této problematice vyjádřil děkan Právnické fakulty Univerzity v Toledu (Španělsko) prof. F. Revorio, když poukázal na rozdíly v právní úpravě a financování politických stran ve Španělsku a jiných státech EU. Zcela jinak postavil problém v referátu soudce Nejvyššího soudu Polské republiky prof. J. Sobczak (Univerzita Poznaň), jinak známý odborník na mediální právo, podle kterého nejsou média čtvrtou mocí ve státě, ale jedinou hlavní (a neodpovědnou) mocí. Referát poslance Evropského parlamentu R. Czarneckého na téma evropské integrace byl pouze uložen

do protokolu, protože referent se konference nemohl zúčastnit. K problematice evropské integrace a Evropské unie byl věnován aktuální rozbor změn v postavení národních parlamentů v návrhu Lisabonské smlouvy, který přednesl dr. R. Balicki (Wrocław). J. Filip (Masarykova univerzita) se ve svém referátu věnoval otázkám funkcí, úkolů a účelů státu v rámci změn, které v 21. století vyvolává globalizace a členství v Evropské unii včetně klasifikace funkcí, jejich praktického uplatňování a teze, že kde je třeba úpravy mocenských poměrů, uplatňuje se zákon „zachování moci“ v té podobě, že pasivní stát je zastupován jinými silami (drogoví dealeri, pouliční gangy). Přehled úpravy státních orgánů a jejich fungování podala prof. S. Amandyková (Univerzita Karaganda, Kazachstán). Zde zaujalo zejména vylíčení situace v této dosti vzdálené zemi a její pokusy o přejetí západoevropských řešení a jejich sladění s národními tradicemi z před roku 1917. Prof. D. Dudek (Katolická univerzita Lublin) si položil otázku, zda odpovědnost státní moci není ve skutečnosti fikcí a podrobil kritice ústavní úpravu a praxi v Polsku. Výrazným znakem konference byla bohatá diskuse ke každé-

mu referátu, neboť jednotlivé aspekty státní moci představují nejen základní otázku práva, ale všech společenských věd. Šlo tak o téma, které je společné všem státům světa. Diskuse vedla k položení nových otázek a hledání dalších aspektů problematiky státní moci, pojetí svrchovanosti státu, legitimacy státní moci. Ukázala rovněž nové pohledy na existenci moci obecně a na konkurenci jednotlivých forem státní moci s mocí státní (např. zajímavá byla informace o čtvrtích měst v Brazílii, kde ministr potřeboval povolení ke vstupu od drogového bose, který takovou čtvrť - favelu ovládá). Všechny referáty budou publikovány ve sborníku konference spolu s dalšími příspěvky, které organizátoři obdrželi. Vznikne tak velmi zajímavý materiál koncentrovaný na otázku, která byla sice předmětem každé analýzy evropské integrace, avšak nikoli takto specializovaně.

* Prof. JUDr. Jan Filip, CSc., Katedra ústavního práva a politologie PrF Masarykovy univerzity, Brno